

2024-10-04

Kursbeskrivning

**Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt
forskningsområde, 7,5 hp**
**Avancerad nivå, halvfart, nätbaserad, fristående kurs samt
kurs inom**

Masterprogrammet i

Barn- och ungdomsvetenskap med

inriktning fritidshem

Kurskod: UB10MF

Höstterminen 2024

Kursansvarig: Anna-Lena Ljusberg	Anna-Lena.Ljusberg@buv.su.se
Kursadministratör: Doris Rehnström	Doris.Rehnström@buv.su.se
Lärare: Anneli Hippinen Ahlgren Eva Kane Anna Klerfelt Anna-Lena Ljusberg	Anneli.Hippinen-Ahlgren@buv.su.se Eva.Kane@buv.su.se Anna.Klerfelt@buv.su.se Anna-Lena.Ljusberg@buv.su.se
Examinator	Anna-Lena.Ljusberg@buv.su.se

Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen

Stockholms universitet
Barn- och ungdomsvetenskapliga
institutionen
106 91 Stockholm

Besöksadress
Svante Arrhenius väg 21A
www.buv.su.se

Telefon:
E-post: registrator@buv.su.se



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.
Hösten 2024

Allmänt om kursen

I denna kursbeskrivning får du information om kursens innehåll, upplägg och examinationer samt praktisk information kring kursen. Kursbeskrivningen utgår från och relaterar till kursplanen. Kommunikation under kursens gång sker via lärplattformen Athena. Du loggar in med din universitetsinloggning på <https://athena.itlearning.com> och klickar in dig på kursen under "Kurser" i menyn. Kurssidan blir tillgänglig när du har registrerats på kursen.

Schema

Uppdaterat schema hittar du på kurshemsidan, eller genom att logga in via schema.su.se. Ta för vana att kontinuerligt kolla schemat eftersom det kan ändras med kort varsel.

Kursens innehåll och förväntade studieresultat

Fritidshemmets uppdrag som institutionell praktik för barns fritid, meningsskapande och omsorg studeras och diskuteras. Verksamhetens uppdrag att arbeta med integration och jämställdhet i fritidshem problematiseras och analyseras. Fritidshemmets utgångspunkt i barns perspektiv och beaktande av barns skiftande uppväxtvillkor belyses genom kritiska perspektiv på organisation, institution och profession. I kursen berörs även barns fritid i bredare bemärkelse genom en nationell och internationell utblick för att belysa fritidshemmets möjligheter och position relaterat till barns vardagsliv.

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- beskriva och diskutera fritidshemmets verksamhet utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv,
- kritiskt granska och diskutera relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten,
- analysera fritidshemmets möjligheter och samhällsliga position, såväl nationellt som internationellt, relaterat till barns vardagsliv,
- med teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet belysa dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv.

Kursens upplägg

Undervisningen är nätbaserad och består av föreläsningar och seminarier.

Närvaro

Obligatorisk närvaro på seminarierna. Frånvaro vid obligatoriska moment kan kompletteras enligt instruktioner i kursbeskrivningen.

Kursintroduktion

Undervisande lärare: Anna-Lena Ljusberg

Presentation och genomgång av kursen.

Förberedelser: läs igenom kursplanen, kursbeskrivningen, införskaffa kurslitteraturen.



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.

Hösten 2024

Föreläsning 1: Fritidshemmets verksamhet beskrivs och diskuteras utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv.

Föreläsare: Anna Klerfelt

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:

- Andersson, Birgit (2013). *Nya fritidspedagoger – i spänningsfältet mellan tradition och nya styrformer*. Doktorsavhandling. Umeå universitet. Läsanvisning s. 149-166.
- Hippinen Ahlgren, Anneli (2021). *Lärare i fritidshems undervisningskunskap: undervisningshandlingar i interaktion mellan lärare och barn*. Licentiatavhandling. Stockholms universitet. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-196905>
- Klerfelt, A. & Stecher, L. (2018). Swedish School-Age Educare Centres and German All-Day Schools: A Bi-National Comparison of Two Prototypes of Extended Education. *International Journal for Research on Extended Education*, 6(1), 49-65.
- Klerfelt, A., Ljusberg, A.-L. & Hippinen Ahlgren, A. (2020). Fritidshemmet – en internationell utblick. I: Betänkande från Utredningen om fritidshem och pedagogisk omsorg. *Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg*, Bilaga 5, (s. 477-492). Stockholm: Norstedts Juridik. http://www.sou.gov.se/wpcontent/uploads/2020/06/SOU2020_34_webb.pdf
- Lager, Karin & Gustafsson Nyckel, Jan (2022). Teachers Enacting Complementation and Compensation in a Practice under Strain - Policy and Practice in Swedish School-Age EduCare. *International Journal for Research on Extended Education*, (9)1, p. 7-21.
- Perselli, Ann-Katrin & Hörnell, Assar (2019) Fritidspedagogers förståelse av det kompletterande uppdraget. *Barn* 37(1), s. 63–79. <https://www.ntnu.no/ojs/index.php/BARN>
- Wallin, Anna (2022). *Fritidshemmets matematik. Möten som räknas*. Doktorsavhandling. Stockholms universitet. Läsanvisning: s. 7 – 28; 41 – 56; 93 – 118.

Seminarium 1: Fritidshemmets verksamhet beskrivs och diskuteras utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv.

Undervisande lärare: Anna Klerfelt

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och tar vid presentationen hjälp av en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du den första texten där du beskriver och diskuteras fritidshemmets verksamhet utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 20–30 min för att presentera.

Litteratur: se föreläsning 1.

Föreläsning 2: Hur kan relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten beskrivas?

Föreläsare: Anneli Hippinen Ahlgren

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.
Hösten 2024

- Hjalmarsson, Maria & Odenbring, Ylva (2021). Peer Victimization among Pupils in Leisure-Time Centres: Teachers' Reflections on Their Professional Work. *Early years*. 1-13. <https://doi.org/10.1080/09575146.2021.1905615>
- Hippinen Ahlgren, Anneli (2021). *Lärare i fritidshems undervisningskunskap: undervisningshandlingar i interaktion mellan lärare och barn*. Licentiatavhandling. Stockholms universitet. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-196905> Läsanvisning: s. 13-35, 41-47, 53-125.
- Josefsson, Mie (2018). *Det ansvarsfulla mötet. En närhetsetisk analys om omsorgens innebörder i förskolan*, s. 13-46. Avhandling Stockholms universitet. <http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1164117/FULLTEXT01.pdf>
- Klerfelt, Anna, Haglund, Björn, Andersson, Birgit, & Kane, Eva (2020). Swedish School-age Educare: A Combination of Education and Care. I Sang Hoon Bae, Joe L. Mahoney, Sabine Maschke, & Ludwig Stecher (Red.), *International Developments in Research on Extended Education: Perspectives on extracurricular activities, after-school programmes, and all-day schools* (1st ed., s. 173–192). Barbara Budrich. <https://doi.org/10.2307/j.ctvt1shzn.13>
- Klerfelt, Anna & Pálsdóttir, Kolbrun (2014). Fritidshem som kunskapsfält och forskningsområde. I Anna Klerfelt & Kolbrun Pálsdóttir (Red.), *Fritidshjems pedagogikk*, Special Issue, *Barn*, (3), s. 5-8.
- Lager, Karin (2021). "Som kompisar, fast vuxna": relationens betydelse för barns aktörskap i fritidshem. *Barn: Forskning om barn og barndom i Norden*, 39(2–3), 29–45. <https://doi.org/10.5324/barn.v39i2-3.3759>
- Söderman Lago, L. & Elvstrand, H. (2021). Ett eget utrymme: Barns perspektiv på kontroll i relation till fritidshemmets gränser. *Barn: Forskning om barn og barndom i Norden*, 39(2-3), 15-28. <https://doi.org/10.5324/barn.v39i2-3.3785>
- von Wright, Moira. Det relationella perspektivets utmaning. En personlig betraktelse. *Att arbeta med särskilt stöd - några perspektiv*, s. 9-20. Skolverket. Liber.

Seminarium 2: Hur kan relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten beskrivas?

Undervisande lärare: Anneli Hippinen Ahlgren

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och tar vid presentationen hjälp av en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du en text där du belyser och reflekterar runt relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor, samt
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 20–30 min för att presentera.

Litteratur: se föreläsning 2.

Föreläsning 3: Hur kan relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter förstås?

Föreläsare: Eva Kane

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.
Hösten 2024

- Falkner, C., Ludvigsson, A., Øksnes, M., Knutas, A. & Kjaer, B. (2023). Förskjutningar i innehåll i SFO/Fritidshem i Skandinavien – mellan den nordiska modellens och konkurrensstatens logik. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 28(1-2), 101 – 120. <https://doi.org/10.15626/pfs28.0102.04>. (21 s.)
- Kane, E. (2023). Teknisk, praktisk och frigörande kvalitet i fritidshemmets systematiska kvalitetsarbete. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 28(4), 117 – 141. DOI: <https://doi.org/10.15626/pfs28.04.05>. (25 s.)
- Martínez, Carolina (2019). Promoting critical digital literacy in the leisure-time center: views and practices among Swedish leisure-time teachers. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 14(3-4), s. 134-146. https://www.idunn.no/dk/2019/0304/promoting_critical_digital_literacy_in_the_leisure-time_center
- Sparrman, Anna (Red.) (2019) *Making Culture. Children's and Young People's Leisure Cultures*. Kulturanalys Norden. S. 7 – 15 & 68 – 108.
- Söderman Lago, L. & Elvstrand, H. (2021). Children on the borders between institution, home and leisure: space to fend for yourself when leaving the school-age educare centre. *Early Child Development and Care*. 1–13. <https://doi.org/10.1080/03004430.2021.1929200>
- Øksnes, M. & Sundsdal, E. (2020). Lek i fritidshem. I B. Haglund, J. Gustafsson Nyckel & K. Lager (Red.). *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid*. Gleerups. (19 s.) Läsanvisning s. 187-206.

Seminarium 3: Hur kan relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter förstås?

Undervisande lärare: Eva Kane

Litteratur: Se föreläsning 3.

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och tar vid presentationen hjälp av en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du en text där du diskuterar och analyserar relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor, samt
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 20–30 min för att presentera.

Föreläsning 4: Med teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet belysa dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv

Föreläsare: Anna-Lena Ljusberg

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:

- Boström, Lena & Augustsson, Gunnar (2016). Learning Environments in Swedish Leisure-time Centres : (In) equality, “Schooling”, and Lack of Independence. *International Journal for Research on Extended Education*, 4 (1), 125-145. <https://doi.org/10.3224/ijree.v4i1.24779>



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.

Hösten 2024

- Halldén, Gunilla (2003): Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp. *Pedagogisk Forskning i Sverige* 8, 1-2, s. 12-23. 12 sidor.
- Hjalmarsson, Maria, Löfdahl Hultman, Annica & Warin, Jo. (2017) Gendered aspects of Leisure-time teachers' care – social and physical dimensions *Education Inquiry*, Vol. 8, nr 3, s. 232–245
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20004508.2017.1308459>
- Holmberg, Linnea (2020). *Perspektiv i fritidshem*. (1:a utg). Natur & Kultur.
- Holmberg, Linnea & Kane, Eva (2020). Den tacksamma leken: Lek som retorisk resurs i svensk fritidshemsforskning. *Pedagogisk forskning i Sverige*, (25)2–3, 92–113.
<https://doi.org/10.15626/pfs25.0203.05>
- Ljusberg, Anna-Lena (2018) Doing Masculinity in School-age Child-care: An Ethnographic Study. *IJREE International Journal for Research on Extended Education*, 6(1), s. 66–79
<https://doi.org/10.3224/ijree.v6i1.06>

Seminarium 4: Med teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet belysa dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv

Undervisande lärare: Anna-Lena Ljusberg

Litteratur: Se föreläsning 4.

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och tar vid presentationen hjälp av en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du en text där du utifrån teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet belyser dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor, samt
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 20–30 min för att presentera.



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.
Hösten 2024

Examination

EXA 1 Seminarieuppgifter 1,5 hp

Betygsskala G-U

Seminarierna är examinerande och kräver ett förberett och aktivt deltagande. Se vidare instruktioner ovan om vad som gäller vid varje enskilt seminarium.

EXA 2

Individuell skriftlig uppgift, 6 hp

Betygsskala: sju gradig A - F

Formalia

- I den här kursen används referenssystemet APA. Vägledning till referenshantering enligt APA finns i dokumentet *Guide för referenshantering* som du hittar på Buv's hemsida och på följande länk: [Referensguider vid Buv](#)
- Ditt namn, personnummer, kursnamn och kurskod ska anges på examinationen. Försättsblad är frivilligt. Su's logga får inte användas.
- Examinationen ska omfatta 2200 - 2700 ord exklusive eventuellt försättsblad och referenslista.
- Typsnitt ska vara Times New Roman, teckenstorlek på brödtext ska vara 12, radavstånd ska vara 1,5.
- Examinationen lämnas in i Word-format.

Frågor till individuell skriftlig examinationsuppgift (EXA 2):

Varje student formulerar självständigt en fördjupande och reflekterande text där fritidshemmets verksamhet och uppdrag behandlas enligt frågorna nedan.

Texten ska beskriva och diskutera verksamheten utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv. Vidare ska fritidshemmets uppdrag gällande relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget belysas. Relationen mellan barns vardagsarenor "utanför" och i fritidshemmet diskuteras och analyseras. Slutligen ska fritidshemmet uppdrag belysas utifrån teoretiska och kritiska perspektiv relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv.

Inlämning sker senast **2025-01-17** kl. 17:00 i mappen 'Examinationer' i Athena.



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.
Hösten 2024

Examinationer bör vara rättade senast 15 arbetsdagar efter examinationstillfället. Betyget publiceras i Ladok. Återkoppling fås via Athena.

För att kunna se ditt betyg på kursen i Ladok måste samtliga examinerande och obligatoriska moment i kursen vara avklarade och godkända.

Omexamination

Omexamination, individuell skriftlig uppgift

Anmäl dig till omexaminationstillfället genom att maila kursadministratören senast **2025-03-03**. I mappen 'Examinationer' i Athena publiceras instruktioner för omexaminationen.

Inlämningsdeadline:

Senast **2025-03-24** kl. 17:00 lämnar du in examinationen i mappen 'Examinationer' i Athena. Examinationen rättas senast 15 arbetsdagar efter inlämningsdeadline.

Komplettering av betyget Fx

Student som fått betyget Fx har möjlighet att komplettera inlämnad examination inom en vecka efter det att kompletteringsbehovet har meddelats av examinator.

Betyg och betygsriterier

EXA1 Seminarieuppgifter 1,5 hp

G. Godkänd. Studenten har deltagit aktivt i seminarium 1-4 och genomfört uppgifterna inför seminarierna.
U. Underkänd. Studenten har inte deltagit i seminarierna och/eller inte genomfört uppgifterna inför seminarierna.

EXA2 Individuell skriftlig uppgift 6 hp

- A. Utmärkt. Studenten visar fördjupad förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett välgrundat sätt samt gör en utmärkt analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är tydligt och väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- B. Mycket bra. Studenten visar fördjupad förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett välgrundat sätt samt gör en utmärkt analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess



Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp.

Hösten 2024

uppgdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är tydligt och väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.

- C. Bra. Studenten visar fördjupad förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett välgrundat sätt samt gör en utmärkt analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppgdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är tydligt och väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- D. Tillfredsställande. Studenten visar tillfredsställande förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett bra sätt samt gör en god analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppgdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- E. Tillräckligt. Studenten visar förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten samt gör en analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppgdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- F.
 - Fx. Otillräckligt Uppgiften är otillräckligt utförd och saknar underbyggda resonemang och/eller analys saknas, och/eller referenserna är för få och oklart redovisade. Slutsatserna saknar stöd i texten. Bristande språkbehandling och/eller referenshantering. Texten bedöms möjlig att komplettera till godkänt resultat.
 - F. Helt otillräckligt Studenten har svarat så bristfälligt på uppgiften att det inte går att följa resonemanget eller hur resonemanget relateras till kurslitteraturen. Slutsatser saknas, eller saknar stöd i texten. Bristande språkbehandling och/eller referenshantering. Uppgiften måste göras om.